

Nordmoderna

Svenska
Barnmorsteförbundets
Tidskrift

NU OCH I FRAMTIDEN
NR 12 • DECEMBER • 2011
ÅRGÅNG 124

- 04 Man gör som man lär sig
- 06 "Voffer gör di på dette viset?"
- 09 Den normala förlossningens längd
- 14 Handläggning av efterbördsskedet
- 16 Fosterdiagnostik inriktad mot kromosomavvikelser
- 18 Mindfulnessstråning nu
- 20 Givande nätverksutbyte i Riga
- 24 Finns barnmorskan om 100 år?
- 26 Att vara barnmorska i Västerhaninge
- 32 Med nya ögon
- 35 Tio minuters smärta – i onödan?
- 41 Insändare
- 44 Ordförande har ordet
- 46 Förbundsnytt

Omslagsbild Södra BB Foto Donald Boström
 Bilden finns med i Jubileumsboken
300 ÅR I LIVETS TJÄNST
 Beställ boken via www.barnmorskeforbundet.se

Jordemodern

Ansvarig utgivare & Förbundsordförande
 Ingela Wiklund

Chefredaktör: Margareta Rehn
margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Redaktion
 Maria Ekstrand Karin Reimegård
 Helena Lindgren Maria Sahlin
 Pernilla Ny Eva Timerdal

Redaktionen förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Jordemodern
 utkommer med 10 nummer per år

Prenumeration
 förnyas årligen, 600 kronor 2012

Annonsbokning
jordemodern@barnmorskeforbundet.se
 Tfn 08-10 70 88

Sista bokningdag för medlemsannonser
 den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Förebilder och klinisk erfarenhet

► **UNDER JUBILEUMSÅRET 2011** har vi diskuterat barnmorskans kompetens och profession. När vi diskuterar ett begrepp som deprofessionalisering ser några hot, medan andra ser möjligheter. Åter andra hävdar att vi är på väg att tappa vårt yrkeskunnande, hantverket, att det inte längre finns någon förlossningskonst.

Några misströstar ännu mer och tror att barnmorskans yrke kommer att försvinna, att vi alla ska bli reproduktionstekniker eller obstetriska sjuksköterskor

Misströsta gjorde man redan på 1950-talet. När hemförlossningarna och därmed den "gamla" distriktsbarnmorskan försvann, befara- de man att kåren skulle utarmas och försvinna. Men man såg också möjligheter. I dag har vi fortfarande barnmorskor som sköter "kärnområdet" förlossningar. Och vi är långt många fler och har utvidgat kompetensområdet. Ingen vill heller ha en förlossningskonst som innebar utdragna förlossningar, inre vändningar och användandet av tång och skarpa instrument eller obligatorisk rakning och klipp.

En del är optimistiska och gör vad de kan för att ta tillvara möjligheterna att lära av varandra

för att förfinas de kunskaper som barnmorskor faktiskt har. Modiga barnmorskor som tror på andra barnmorskor. Kanske måste vi lära oss att hantera både vår egen och andras stress, oro och ångest. Kanske behöver man förebilder och klinisk erfarenhet för att våga och fråga sina kollegor om råd?

Under arbetet med att ta fram nationella riktlinjer som ska säkerställa kvalitet och evidensbaserad vård framförs ibland kritik. Man hävdar att vi tappar vår professionella bedömning, att vi riskerar att sluta tänka själva. Man kan betrakta PM, standardiserade vårdplaner och riktlinjer som generella, medan värden alltid är individuell. Den professionella bedömningen är kanske viktigare än någonsin.

Framför oss har vi ett generationsskifte. Barnmorskor med lång klinisk erfarenhet försvinner från yrkeslivet. Så passa på! Se till att få del av den beprövade erfarenheten så att det kommer nya barnmorskor som lär sig och lutar på sig själva och sina kollegors kunskap och kompetens. Som ser möjligheter och vågar. Nu och i framtiden.

Svenska Barnmorskeförbundet
 Baldersgatan 1
 114 27 Stockholm

Tfn 08-10 70 88

E-mail: kansli@barnmorskeforbundet.se

Webb: www.barnmorskeforbundet.se

Manusgranskning
 Birgita Klepke

Grafisk formgivning
 AB Huset Makalösa

Tryck
 Åtta.45 Tryckeri AB

Dags att forma en ny barnmorskeutbildning

Ingela Wiklund Förbundsordförande

I början av november arrangerade Svenska Barnmorskeförbundet tillsammans med Vårdförbundet en utbildningskonferens. Inbjudan till denna konferens gick till landets utbildningsanordnare, elva olika högskolor/universitet samt ytterligare två högskolor som planerar att starta barnmorskeutbildning. Syftet med konferensen var att diskutera utbildningen och hur denna bör utformas för att bäst möta framtidens behov.

► **MED VISS REGELBUNDENHET** har frågan om en direktutbildning till barnmorska väckts. Under många år kunde jag personligen inte se några direkta fördelar med en sådan utbildningsmodell. Jag ansåg som många andra att den svenska barnmorskan var välutbildad, hade en bred bas för sin yrkesutövning och en mer eller mindre obegränsad arbetsmarknad, nationellt och internationellt. På senare år har flera faktorer bidragit till att jag börjat omvärdera denna uppfattning. På många håll i världen har man ett system där barnmorskor inte utbildas via en sjuksköterskeutbildning. I vissa länder finns två utbildningsvägar, dels via sjuksköterskeutbildning, dels via direktutbildning till barnmorska. Ett argument som framförts för en direktutbildning av barnmorskor är att barnmorskan skulle få en mer självständig yrkesidentitet genom

direktutbildning. Hela utbildningen redan från den första terminen skulle kunna fokuseras på det framtida yrkesområdet. Längden på barnmorskeutbildningarna i Europa varierar i dag mellan 3–5 år. I vårt utbildningssystem, där vi har en 1,5 årig påbyggnadsutbildning som leder till barnmorskeexamen ovanpå en sjuksköterskeexamen, är utbildningen nästan för kort för att uppfylla de standards som bland annat International Federation of Midwives (ICM) anger som en minimi nivå i sina "Global standards for education". Många utbildare beskriver också att man har svårt att få in de moment som studenterna behöver få på en avancerad nivå, framför allt i utbildning till ett yrke som kräver en omfattande praktisk träning. I Norge har man i dag ett utbildningssystem som påminner om vårt, först 3 års studier till sjuksköterska

”

Ett argument som jag tidigare haft mot en direktutbildning är de begränsningar som kan finnas i att inte ha både en sjuksköterskeexamen och en barnmorskeexamen

och därefter 2 års studier till barnmorska. I Danmark har man en direktutbildning till barnmorska som är tre år lång. I Storbritannien har man såväl direktutbildning tre eller fyra år, dels en modell som liknar vår där man först utbildar sig till sjuksköterska och därefter bygger på med en barnmorskeutbildning.

Ett argument som jag tidigare haft mot en direktutbildning är de begränsningar som kan finnas i att inte ha både en sjuksköterskeexamen och en barnmorskeexamen. I Danmark har man under ett par år haft en situation där det råder brist på sjuksköterskor men där det finns ett överskott av barnmorskor. Detta har medfört arbetslöshet för barnmorskor som åker till andra länder för att få möjlighet att arbeta inom sitt yrke. Man kan invända att det krävs ett arbetsmarknadspolitiskt tänkande som innebär dels att man inte utbildar för många barnmorskor, dels att barnmorskans arbetsområde även i framtiden kommer att omfatta såväl vård under graviditet, förlossning, eftervård, gynekologi och reproduktionsmedicin, preventivmedelsrådgivning, cellprover, obstetriska ultraljud, rådgivning i fosterdiagnostik, screening verksamhet och annan hälsoförebyggande verksamhet.

Något som starkt talar för att vi måste fundera över en direktutbildning till barnmorska är Vårdförbundets krav på en fyraårig sjuksköterskeutbildning på avancerad nivå. Om det blir en verklighet så får det konsekvenser. Eftersom de flesta utbildare anser att barnmorskeutbildningen i dag är för kort i Sverige och behöver utökas till minst två år ovanpå en sjuksköterskeexamen innebär det att utbildningen till barnmorska skulle komma att ta sex år. Jag ser därför att vi med nödvändighet måste skapa en alternativ utbildningsmodell där man har en direktutbildning till barnmorska. Denna utbildningsväg skulle behöva omfatta fem års studier och leda till legitimation att utöva barnmorskeyrket och är en utbildning på "master nivå". Fördelen med denna utbildningsmodell är också att studenterna antas genom gymnasiebetyg vilket innebär en konkurrens om antagning till barnmorskeutbildningens platser på samma sätt som man i dag konkurrerar om platserna på sjuksköterskeprogrammet. Jag ser mycket fram emot diskussioner inom förbundet om den framtida barnmorskeutbildningen. Jag välkomnar också initiativ från högskolor att ansöka om att starta en försöksutbildning enligt denna modell. ◀